Klatovy, promenáda městem

Bc. Klára Maierová

diplomová práce

vedoucí práce: Ing. Radmila Fingerová

FA ČVUT

akad. r. 2023/2024 letní semestr

Lokalita

Klatovy jsou druhým největším městem Plzeňského kraje nacházející se v šumavském podhůří. Okres Klatovy je největším okresem nejenom v Plzeňském kraji, ale i v České republice. Město Klatovy se nachází na pomyšlném středu mezi městem Plzeň, které leží 40 km severovýchodním směrem a mezi hranicemi s Německem vzdálené asi 40 km jihozápadně.

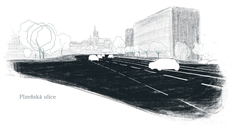

Postup

Obchvat jako příležitost

V roce 2024 je plánovaná dostavba východního obchvatu, která odlehčí průjezdnou tranzitní dopravu ven z města. Doprava, která zde nemá zdroj a cíl. V současnosti tuto tranzitní dopravu přivádějí silnice I. třídy, konkrétně: Tyršova, Plzeňská a Domažlická ulice. Především Tyršova a Plzeňská ulice jsou vedeny kolem hradebního okruhu v bezprostřední blízkosti historického centra. Tyto koridory jsou dlouhými širokými prostranstvími, podél nichž je málo zeleně, která by mohla pohltit více prachu a snížit hlučnost. S dokončením obchvatu mají tyto silnice potenciál stát se místními komunikacemi, což by výrazně zlepšilo kvalitu života obyvatel města.

Město pro lidi

V druhé polovině 20. století nebyly potřeby obyvatel kladeny na první místo. Město dalo přednost kvalitní silniční dopravě a potřeby obyvatel byly tak upozaděny. Hlavní prioritou by mělo být lidské měřítko. Vytvoření kvalitních veřejných prostranství a infrastruktury pro pěší a cyklisty podněcuje lidi tyto prostory využívat. Motivace chodit více pěšky nebo jezdit na kole je důležitým aspektem pro naše zdraví a proto je nezbytné mít možnost se takto po městě pohybovat. Cílem je vytvořit kompaktnější město, které se více zaměří na obyvatele pohybující se pěšky, na kole nebo využívající veřejnou hromadnou dopravou. Město by mělo fungovat jako živý organismus motivující lidi využívat veřejná prostranství.

Veřejná prostranství

Na schématu jsou zobrazena nejvíce využívaná veřejná prostranství, tedy ta, která překypují životem. Na periferii města se jedná o parky či lesoparky. V centru města jsou vyznačeny důležité obchodní ulice a náměstí.

Propojení

Přetvoření silnic první třídy na místní komunikace pro pěší a cyklisty je důležité propojit se stávajícími veřejnými prostranstvími. Propojením Mercandinových sadů s hřbitovem se otevírá možnost vytvoření zelené osy, která by prostupovala celým městem.

Napojení

Navrhovaná veřejná prostranství je důležité propojit s dalšími oblastmi města, aby se zlepšila prostupnost území a vytvořila spojitá síť zelených ploch. Tím by se podpořila plynulost pohybu obyvatel a vytvořila se zelenomodrá infrastruktura přispívající k lepší kvalitě života v urbanizovaném prostředí.

Zelená páteř města

Propojením Mercandinových sadů, Tyršovy, Plzeňské ulice a hřbitova vzniká zelený koridor napříč městem. Stromy, které v současné době v Klatovech chybí, lemují hradební okruh a dotváří veřejná prostranství. Stromořadí a aleje jsou nepostradatelnými prvky modrozelené infrastruktury, které pomůžou městu adaptovat se na změnu klimatu. V době klimatické změny jsou pro město nezbytné, zvyšují vlhkost vzduchu, poskytují stín a zvyšují obyvatelnost města.

Decentralizace městského života

Mercandinovy sady jsou významným místem pro obyvatele Klatov. Jejich historie sahá až do 19. století, a díky vzrostlým stromům vytvářejí příjemné prostředí, zvláště v letních měsících. Park je často využíván pro kulturní akce a koncerty, což přispívá k jeho popularitě. S přibývajícím zájmem obyvatel se však park stává přeplněným, především u kolonády, kde travnaté plochy začínají trpět nárorem návštěvníků. V reakci na tyto problémy se město rozhodlo omezit některé kulturní akce v parku.

V reakci na tuto skutečnost navrhuji vytvoření nového veřejného prostranství spolu s promenádou, které by pomohlo rozdělit návštěvnost a obyvatele do různých částí města. Cílem není vytvořit nový park a napodobit tak Mercandinovy sady, ale přinést do prostoru něco jiného.

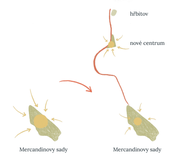

Situace M 1: 1000

0 10 20 30 40 50 m

Legenda

- listnatý strom navržený
- listnatý strom stávající
- jehličnatý strom stávající
- promenáda
- dlážděný chodník
- dlážděná silnice
- asfaltový povrch vozovky
- cyklostezka navržená
- cyklostezka stávající
- skatepark
- nezpevněný povrch
- herní plocha
- travnatá plocha
- záhon s trvalkami
- vsakovací průlech
- budova stávající
- budova navržená
- budova navržená
- vodní prvek
- soukromé plochy
- veřejné plochy nezpevněné
- veřejné plochy zpevněné
- vrstevnice po 1 m
- hranice řešeného území

Návrh - napojení na okolní plochy města

Navržená zelená páteř města, představující promenádu, by měla být zapojena do městské sídelní zeleně tak, aby vytvořila ucelený systém zeleně v celém městě. Projekt promenáda nenabízí pouze jednu trasu, ale propojuje různá místa pomocí vegetačních prvků a kvalitních pochozích materiálů. Výsadba dřevin podél komunikací zvýší nejen estetickou hodnotu, ale také zlepší klima ve městě. Příjemné vizuální prostředí může motivovat obyvatele k častějšímu pěšímu pohybu nebo jízdě na kole.

Návrh - hromadná veřejná doprava

Klatovy mají vynikající spojení s Plzní a Prahou. Nicméně autobusové spojení s vlakovým nádražím je nedostačující, protože autobusové spoje často nenavazují na ty vlakové. Velkým přínosem pro občany by bylo vytvoření nové vlakové zastávky blíže centru města. Současné vlakové nádraží se nachází 25 minut chůze od centra a vlaková zastávka 20 minut.
Schéma ukazuje stávající autobusové zastávky a jejich propojení. Navržené body představují nové autobusové zastávky, jejichž propojení je pouze orientační a jednotlivé trasy linek nejsou součástí návrhu. Kvůli návrhu nového parčíku Na Rybníčkách bylo nutné nahradit zrušené autobusové zastávky. Ty byly nové umístěny do ulice Rybníčky. Šířka byla stanovena na 3 metry a délka na 19 metrů. Povrchy jsou tvořeny dlažebními kostkami.

Návrh - cyklistická doprava

V Klatovech není tak dobře rozvinutá síť cyklostezek či cyklistických tras. Nejvyužívanější stezka pro chodce a cyklisty vede Mercandinovými sady a pokračuje dál na jih. Tato trasa s číslem 38 vede napříč městem podél Drnového potoka. V řešeném území jsou navrženy nové společné stezky pro chodce a cyklisty a také samostatné cyklostezky. Na společných stezkách je důležité, aby se všichni uživatelé respektovali navzájem. Cyklisté nesmí ohrozit chodce a stejně tak chodci nesmí ohrozit cyklisty. Mnoho chodců si nevědomuje, že tyto prostory jsou sdílené a všichni si jsou zde rovni. Je důležité stezku správně označit a informovat občany o nutnosti vzájemnému respektu. Návrh také zahrnuje nová propojení mezi stávajícími cyklistickými trasami, aby se vytvořila spojitá infrastruktura. V širších ulicích je třeba vyhradit samostatné jízdní pruhy pro cyklisty s šířkou 1,75 m. V úzkých ulicích, kde to šířka nedovoluje, bude použit piktokoridor pro cyklisty. Tento koridor, na rozdíl od vyhrazeného jízdního pruhu, nemá svislé značení, ale pouze piktogramy na vozovce, které upozorňují řidiče na přítomnost cyklistů. Cílem je vytvořit cyklistickou síť jako ekologický a zdravý způsob dopravy.

Podélný řez M 1:1000

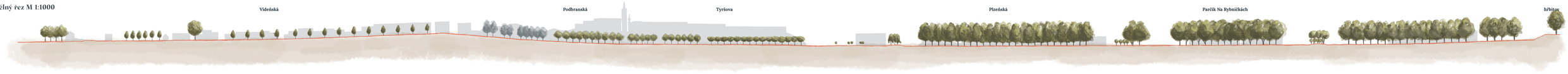

Řezopohled I - I´ M 1:300

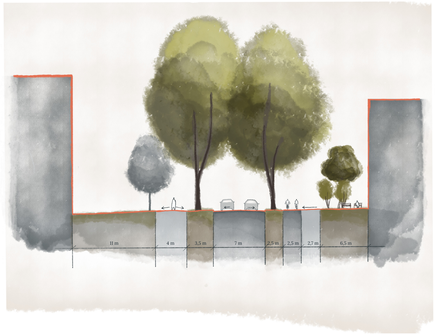

1 Na dosud nevyužité ploše u hřbitova je navržen pietní park, který bude sloužit nejen hřbitovu pro poslední rozloučení se zemřelým, ale také jako klidný park pro obyvatele města. V centrální části parku je umístěn vodní prvek ve tvaru kruhu, symbolizující cyklus života a smrti. Vodní hladina zrcadlí nebe, což představuje symbol posmrtného života.
Prostor kolem vodního prvku je dláždělný a navržen tak, aby pojmul větší dav lidí při rozloučení. Kolem centrálního prostoru jsou umístěny lavičky na písčitomlatovém povrchu, které nabízejí výhled na kapli na hřbitově. Tento klidný prostor poskytuje místo pro odpočinek.
V centrálním prostoru je vysazena smuteční vrba Salix « sepulcralis 'Chrysocoma', která svými převislými větvemi dodává místu klidnou a uctivou atmosféru.
Pietní park je navržen tak, aby harmonicky spojoval funkce místa posledního odpočinku s místem pro tichou rekreaci. Park se tak stává důstojným prostorem pro všechny návštěvníky, kteří hledají klid a útočiště v ruchu městského života.

Řezopohled G - G´ M 1:300

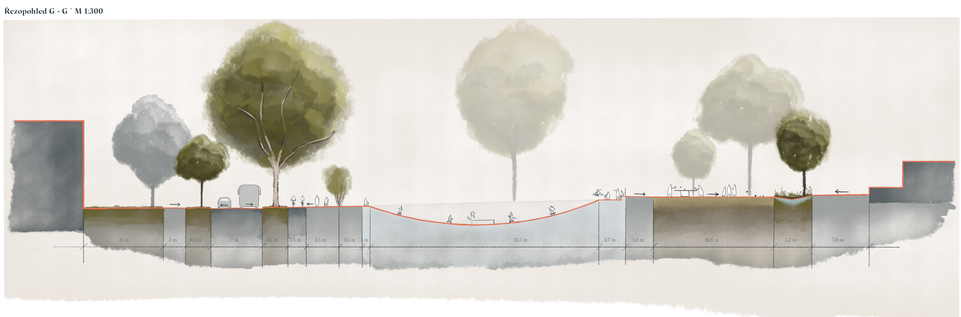

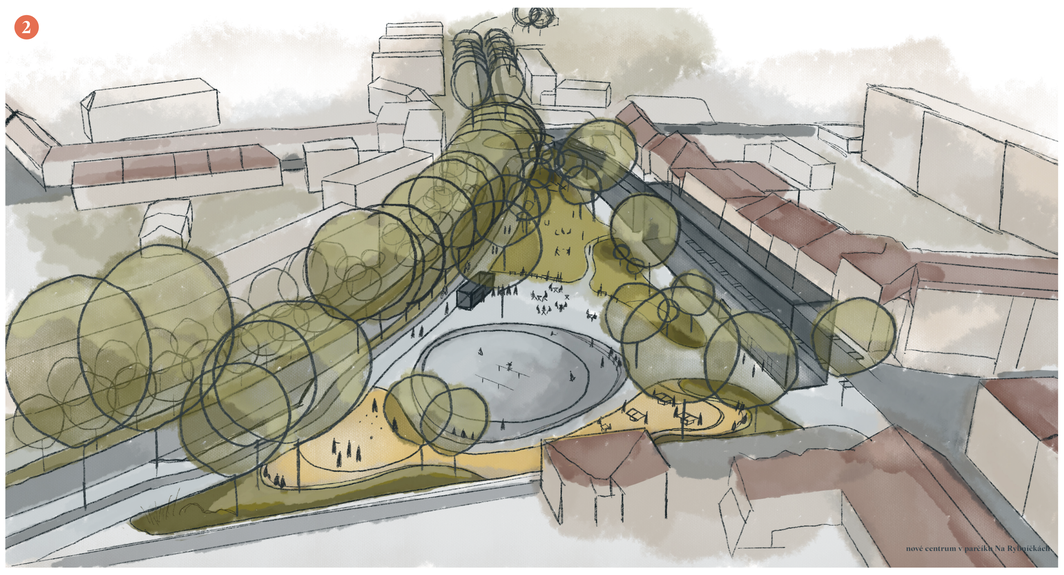

Řezopohled H - H´ M 1:300

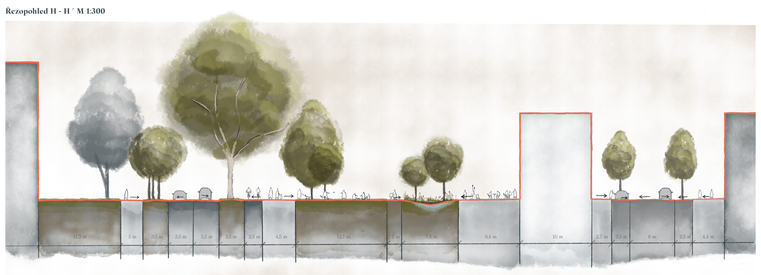

2 Největším zásahem v řešeném území je vytvoření nového parku Na Rybníčkách. Automobilová doprava byla odklněna podél ulice Rybníčky, čímž vznikl nový veřejný prostor pro obyvatele města. Nově navržená zástavba má obytné smíšený charakter, což dotváří ulici Rybníčky s obchody a službami v parteru. V ulici jsou navrženy autobusové zastávky a podélné parkování. Parkovací místa jsou od sebe oddělena rabátkem se stromy Acer campestre „Elsrijk", které byly také vysazeny ve Vídeňské ulici. Javor babyka byl zvolen pro sjednocení vzhledu, protože ulice Rybníčky se nachází v městské památkové zóně.
Park je lemován ze západu promenádou s cyklostezkou a z východu nově navrženými budovami. Ulice mezi těmito budovami a parkem je široká 8 metrů, což umožňuje pohodlný průchod lidí a dostatečný prostor pro venkovní posezení kaváren.
Park nabízí mnoho aktivit. V jeho centru se nachází skatepark kruhového půdorysu, obklopený ochrannou plochou s posezením pro uživatele skateparku.
Na skatepark navazuje víceúčelová volná plocha s kioskem s občerstvením, která je vhodná pro rozmístění židlí a stolečků. Kolem této volné plochy jsou umístěny lavičky s výhledem na dominanty města Klatov, jako jsou Černá věž, radnice a kostel. Tato aktivní část parku dále nabízí herní plochy pro pétanque, stolní tenis a šachové stolečky. Na aktivní část parku navazuje pobytový trávník, odkud lze opět pozorovat městské panorama.
V parku jsou rozmístěny vsakovací průlehy, které jsou navrženy tak, aby tvarem připomínaly malé rybníčky. Tyto průlehy budou zachycovat dešťovou vodu, která dopadne na střechy nově navržené zástavby, a umožní její přirozený vsak v místě. Tento prvek modrozelené infrastruktury přispěje ke zlepšení místního mikroklima. Vsakovací průlehy budou osázeny rostlinami, které zatraktivní prostor a podpoří místní biodiverzitu.

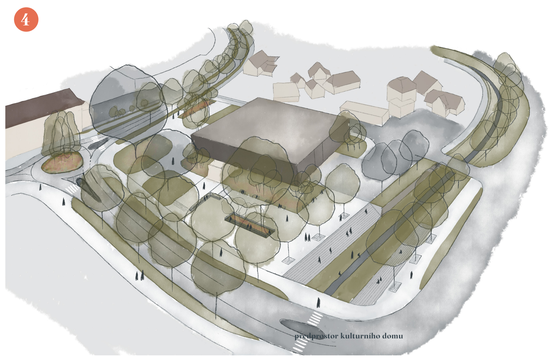

3 Plzeňská ulice prošla zásadní změnou. Ze čtyř jízdních pruhů byly ubrány dva, čímž vznikl prostor pro obyvatele města. Celý prostor je od vozovky oddělen zeleným pásem širokým 3 metry, který je osázen travo-bylinným porostem. V tomto pásu byly vysazeny stromy Aesculus hippocastanum 'Baumannii'. Alej z kaštanů doprovází promenádu až k parčíku na Rybníčkách. Výběr těchto stromů byl založen na jejich přítomnosti podél Drnového potoka, což vytváří dva zelené koridory procházející městem. Podél kaštanů je navržena cyklostezka z probarveného červeného asfaltu. Hlavní promenáda má šířku 4 metry a její povrch je z litého betonu se spárami ve tvaru trojúhelníků. Mezi cyklostezkou a promenádou jsou umístěny dva ostrůvky s mobiliářem, které slouží společně cyklistům i chodcům. Promenáda vede podél historických hradeb, které mohou sloužit jako výstavní prostor pro umělecká díla. Tímto způsobem se vytváří otevřená venkovní galerie, která může oslovit širší veřejnost, včetně těch, kteří běžně nenavštěvují galerie.

4 V kulturním domě se konají převážně příležitostné akce, jako jsou plesy, bály a koncerty. Veřejný prostor je navržen tak, aby poskytoval volnou plochu pro možný přesun některých akcí ven, například i výstav umění. Ve východní části se nachází restaurace, a proto byl prostor upraven tak, aby umožňoval venkovní posezení pro návštěvníky restaurace. Asfaltové plochy byly nahrazeny betonovou velkoformátovou dlažbou na víceúčelové ploše a kamennou dlažbou na ostatních površích. Pro zpestření prostoru byly vybrány červené kovové lavičky. Jako dominantní strom v květinovém záhonu byl vybrán Liquidambar styraciflua (ambroň západní), který se na podzim barví krásně do červena a vytváří zajímavou kompozici s mobiliářem. Navržením pobytových schodů byl umožněn přístup k vodě – Drnovému potoku, ke kterému byl dosud přístup možný pouze v Mercandinových sadech. Podél pobytových schodů byl vybrán strom Platanus acerifolia „Pyramidalis' (platan javorolistý 'Pyramidalis') pro jeho schopnost krátkodobě snášet zaplavené půdy.

Řezopohled E - E´ M 1:300

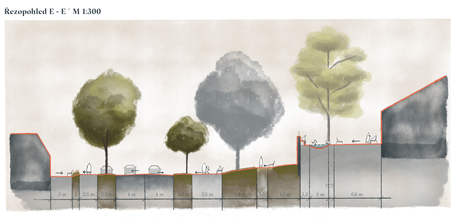

5 6 Předprostor jezuitské koleje je navržen jako nové kulturní centrum v Klatovech s multifunkční plochou a kavárnou. Tento prostor čtvercového půdorysu je ve svahu a proto zde bylo možné navrhnout schodiště s podiem, které může sloužit jako sezení. Na volné ploše je umístěna dřevěná paluba, evokující taneční parket. Tento prostor je vhodný nejen pro tančírnu, ale také pro různé akce, jako jsou přednášky, koncerty a podobně. V budově jezuitské koleje se nachází knihovna, a proto je prostor uzpůsoben i ke čtení knih, s pohodlným mobiliářem. U hradeb jsou navrženy pískoviště stoly a vodní prvek, který připomíná vodní příkop, který kdysi býval mezi hradebním opevněním. V zadní části je navržena kiosek s občerstvením. Prostor pro vychutnání kávy či vína je obklopen zelení, tvořen paletami s polštářky a osvětlený světélky. Novým vstupním bodem je bezbariérová rampa.

7 Zásahy v sadech Pod Valy jsou malé. Jde především o změnu materiálů a mobiliáře. Centrální prostor parku před památníkem obětem války bude vydlážděn velkoformátovou světlou betonovou dlažbou. Naopak cesty budou dlážděny kamennou dlažbou malých nepravidelných formátů – žulové odseky.
V minulosti bylo zvykem pojmenovávat parky jako sady, i když v nich nebyly žádné ovocné stromy. Sady Pod Valy však skutečně byly ovocnými sady pod hradbami. Z tohoto důvodu navrhuji podél celého parku v ulicích Podbranská a Tyršova, vysázet okrasné ovocné kvetoucí stromy jako připomínku ovocných sadů. Byly vybrány dřeviny Prunus avium 'Plena' a Prunus subhirtilla 'Autumnalis Rosea'. Podél schodiště vedoucí do centra města a k Černé věži bude nově vysázena alej z okrasných jabloní Malus Golden 'Hornet', jejichž květy se na jaře z růžových poupat zabarvují do bila a na podzim jsou zdobeny zlatavými jablíčky.

Řezopohled D - D´ M 1:300

Řezopohled B - B´ M 1:300

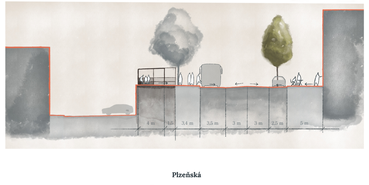

8 Vídeňská je rušná ulice ústící na Náměstí Míru, nacházející se v městské památkové zóně díky zachovanému půdorysu. V parteru se nacházejí obchody a služby, což přispívá k živé atmosféře. Pro podporu zeleně osy byly do ulice navrženy stromy Acer campestre „Elsrijk" v rozestupu 16 metrů. Tento rozestup mezi stromy umožní průhledy na fasády domů. Pochozí plochy budou dlážděny kamennou žulovou velkoformátovou dlažbou. Nejvýznamnějším zásahem je rozšíření autobusové zastávky. Současný prostor pro autobusovou zastávku je velmi malý a nevyhovuje počtu lidí, kteří tuto dopravu využívají. Místo dvou menších přístřešků byl navržen jeden větší dřevěný přístřešek, umístěný na dřevěnou palubu.